

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Фізико-математичний факультет
Кафедра комп'ютерних наук

**ДИПЛОМНА РОБОТА МАГІСТРА
З ТЕМИ: «ОБ'ЄКТИВНИЙ КОНТРОЛЬ В ПРОЦЕСІ
ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
ЗНАНЬ УЧНІВ З МАТЕМАТИКИ»**

Виконав: студент 2 курсу,
групи Оv1-М20,
спеціальності 011
Освітні, педагогічні науки
Громик Олександр Миколайович

Керівник: Смержевський Ю.Л.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри математики

Рецензент: Оптасюк С.В., кандидат
фізико-математичних наук,
доцент, доцент кафедри фізики

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	6
1.1. Організація зовнішнього незалежного оцінювання.....	8
1.2. Системність контролю результатів	11
1.3. Критерії оцінювання	18
1.4. Поняття якості освіти.....	24
РОЗДІЛ 2. ТЕСТУВАННЯ, ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ.....	31
2.1. Моніторинг формування математичних компетентностей учнів у процесі навчання математики	33
2.2. Використання активних методів навчання на уроках математики.....	41
2.3. Методичні рекомендації щодо підвищення якості підготовки до ЗНО	50
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

Поняття контроль (франц. controle) має кілька значень. У дидактиці – це нагляд, спостереження, перевірка і оцінювання результатів навчання учнів. Головна мета контролю як дидактичного засобу управління навчанням – отримання зворотного зв'язку, забезпечення ефективності процесу навчання шляхом: приведення до системи знань, умінь учнів; формування компетентності самостійного застосування здобутих знань на практиці; стимулювання навчальної діяльності учнів; формування у школярів прагнення до самоосвіти. Об'єктами контролю є набуті компетентності, зокрема: знання, навички, уміння; способи мислення; досвід творчої діяльності учнів; досвід емоційно-ціннісного ставлення до оточуючого світу; ціннісні ставлення (особистий досвід учнів, їхні дії, переживання, почуття, ставлення до людей, явищ природи, пізнання тощо).

У контексті компетентнісної освіти це виявляється у відповідальності учнів, прагненні закріплювати позитивні надбання в навчальній діяльності, зростання вимог до програмних результатів навчання). Контроль складається з перевірки, оцінювання та обліку результатів навчання учнів. Перевірка визначається як виявлення, вимірювання і порівняння результатів навчання на тому чи тому етапі навчання.

Оцінювання – визначення і вираження у балах (оцінка, кількісне оцінювання) чи оцінних судженнях учителя (якісне, вербальне оцінювання) рівня засвоєння знань, сформованості умінь школяра відповідно до програмних результатів навчання. Оцінне судження сприяє розумінню учнями якості та рівня засвоєних знань, умінь і навичок, включає оцінку способів роботи учнів, їх ставлення до навчання, ступінь їх старанності, коротко характеризує відповіді учня.

Обгрунтовуючи бал, вчитель аналізує виявлені знання за формою, змістом, обсягом, з погляду правильності та виразності мовлення. Значну

користь можуть принести окремим учням рекомендації вчителя про те, які саме прогалини в знаннях необхідно подолати, яку конкретно роботу потрібно для цього виконати. Важлива мета використання оцінного судження – зробити вимоги і критерії оцінки вчителя відомими всьому класу. З використанням оцінного судження пов'язане і вміння учнів розгорнуто проаналізувати свою роботу, виявити залежність своєї оцінки від способу роботи. Якщо об'єктивно встановлений бал підбиває підсумок роботи школяра в минулому, то розумне, добре продумане слово під час його виставлення націлює учня на майбутнє.

Мета дослідження – аналіз, узагальнення і осмислення досвіду використання сучасних методів контролю, а також визначення психолого-педагогічних основ застосування тестового контролю при вивченні математики.

Об'єктом дослідження є контроль і оцінка знань, умінь і навичок учнів.

Предмет дослідження – організація контролю при проведенні зовнішнього незалежного оцінювання з математики.

Етапи дослідження:

- 1) аналіз стану проблеми в педагогічній теорії і практиці роботи шкіл;
- 2) вивчення літератури, висунення гіпотези, завдань, формування структури роботи;
- 3) теоретичний аналіз проблеми;
- 4) узагальненість і систематизація матеріалів.

Основні положення і результати дослідження доповідались і обговорювались на кафедрі педагогіки і соціальної роботи та на студентській науково-практичній конференції.

Для дослідження поставленої мети та підтвердження висунутої гіпотези необхідно виділити такі **завдання**:

- 1) проаналізувати стан і розвиток проблеми контролю і оцінки знань, умінь та навичок учнів;
- 2) узагальнити і осмислити досвід вчителів-новаторів по використанню сучасних методів контролю;

3) дослідити особливості використання сучасних методів контролю і їх вплив на інтенсивність оволодіння учнями знаннями і навичками;

4) проаналізувати умови ефективного застосування тестового контролю.

Наукова і практична значущість роботи:

1) дано теоретичний аналіз і розглянуто сучасний стан проблеми контролю та оцінки знань, умінь та навичок учнів;

2) дано аналіз тестового методу контролю;

3) конкретизовано й доповнено окремі теоретичні положення в організації тестування ЗНО;

4) створено банк тестових завдань для перевірки читання;

5) розглянуто умови ефективного застосування тестового контролю;

6) результати дослідження можуть бути корисними в практичній діяльності студентів-практикантів і вчителів.

ВИСНОВКИ

Таким чином, процес формування високого рівня об'єктивності контрольних-оцінювальних суджень викладачів відбувається, найбільшою мірою, завдяки зменшенню впливу суб'єктивних факторів таких як: особисті якості, установи та професіоналізм викладача, педагогічний стиль керівництва навчальним процесом, використання сучасних методів контролю оцінювання професійної підготовленості студентів університетів. Позитивною характеристикою тестування, як способу оцінки якості навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладах у сучасних умовах, є об'єктивність вимірювання якості знань. Тест значно більше, ніж інші діагностичні методи контролю, відповідає критеріям якості вимірювання освітніх процесів.

Сучасний етап розвитку освіти в нашій країні можна назвати перехідним. Перехід від традиційних форм освіти до пошуку нових, більш ефективних, потребує створення якісно нової моделі системи контролю, яка б дала змогу об'єктивно оцінювати знання, уміння та навички учнів, виключаючи суб'єктивізм.

Контроль та оцінка знань, умінь та навичок учнів є важливим елементом навчально-виховного процесу. При правильній організації він сприяє розвитку пам'яті, мислення та мови учнів, систематизує їхні знання, своєчасно викриває прорахунки навчального процесу та служить їх запобіганню.

До переваг тестування як методу контролю знань відносять: об'єктивність і справедливість оцінки знань; відсутність емоційних стресів і переважань, психологічного впливу на студента; порівняння оцінок з однієї й тієї ж дисципліни, що дозволяє одержати об'єктивну інформацію про рівень професійної підготовленості студентів та якість викладання; можливість широкого використання технічних засобів і персонального комп'ютера, які підвищують ефективність роботи викладачів; можливість заощадження часу

викладачів і студентів. Принципова відмінність тесту від традиційного письмового методу контролю полягає в тому, що тест дозволяє більш точно виміряти знання та виключає суб'єктивізм. Недоліки використання тестових методик можна умовно поділити на дві групи. До першої групи відносять: високу трудомісткість розробки науково обґрунтованих, валідних, діагностично цінних і надійних тестів. До другої – складність перевірки за допомогою тестів таких показників засвоєння навчального матеріалу, як вміння конкретизувати свою відповідь прикладами, вміння логічно й обґрунтовано викладати власні думки тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий. М.: Центр тестирования, 2002.
2. Балакірєва О.М., Міщенко М.Д., Яременко О.О. Аналітичний звіт .Ставлення молоді до впровадження системи єдиного тестування випускників середніх закладів освіти. Центр соціальний моніторинг спільно з українським Інститутом соціальних досліджень, 2002.
3. Булах І. Є. Створюємо якісний тест: навч. посібник / І. Є. Булах, М. Р. Мруга. – К.: Майстер-клас, 2006. – 160 с.
4. Дослідження якості системи вступу до ВНЗ України на основі зовнішнього незалежного оцінювання випускників загальноосвітніх навчальних закладів . Аналітичний звіт за проектом міжнародної громадської організації «Центр тестових технологій і моніторингу якості освіти» за грантом Міжнародного фонду «Відродження»; Київ – 2010.
5. Єльнікова Г.В. Атестація загальноосвітніх навчальних закладів в Україні: передумови, зміст, експеримент. Науково-методичний посібник. – Харків: Гімназія, 1999. – 160 с.
6. Качалова Л.П. Педагогический мониторинг: Процессы интеграции психолого-педагогических знаний будущего учителя . Стандарты и мониторинг в образовании. - 1999. - №6. - С. 31-34.
7. Локшина О. І. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського Союзу .Порівняльно-педагогічні студії (2). – 2009. – С. 107 – 114.
8. Мацюк В.В. Тестування як засіб підвищення об'єктивності оцінки . Збірник наукових праць (Матеріали науково-практичної конференції "Інформаційні технології в освіті" (16-18 травня 2001р.)). - Бердянськ: БДП, 2001.-С177-184.
9. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів . За ред. Є.І.Машбиця. - К.: ІЗМН, 1997. - 264с.

10. Профорієнтаційна робота в освітніх закладах Департаменту освіти міста Москви . Отв. редактор Л.Е. Курнешова. – Москва, 2010.

11. Розвиток професійної орієнтації в Україні: наук.-допом. бібліогр. покажч. АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.]; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Стельмах Н. А., Ніколюк Л. І.; наук. ред.: Рогова П. І., Чепурна Н. М.; наук. консультант Мельник О. В. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. Київ, Черкаси, 2009.

12. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. К.: К.І.С., 2003. – 296 с.

13. Толстогузов С.Н. Опыт профориентационной работы за рубежом. Образование и наука. 2015. № 1 (120). С. 151–165.

14. Уличний І. Європейський досвід профорієнтаційної роботи. Наукові записки КДПУ. Серія: педагогічні науки, випуск 140. 2015. С. 151–156.

15. Олейникова Е. А. Методика тестирования грамматики в процессе формирования профессиональной иноязычной коммуникативной компетенции: автореф. дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.02 . Олейникова Елена Александровна; [ГОУВПО «Орловский государственный университет»]. М., 2010. – 20 с.

16. Сайт Міністерства освіти і науки України: <http://www.mon.gov.ua>

17. Про «GeoGebra»: <https://www.geogebra.org/about?lang=uk>

18. Персональний сайт вчителя: <http://ivan.es.simplesite.com/423271915>

19. Моніторинг досягнення компетентностей:

<https://sites.google.com/site/krrignsnvk291/7-5-monitoring-dosagnenna-ucnami-rezultativ-navcanna-kompetentnostej>

20. Методичні рекомендації ЗНО:

http://www.soippo.edu.ua/images/%D0%9C%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0/%D0%92%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8E_%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8/%D0%97%D0%9D

%D0%9E_%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1
%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/2019/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%
BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5
%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1
%86%D1%96%D1%97%20%D0%97%D0%9D%D0%9E-2019.pdf